

Kustannukset, tulot ja suoritteet vuonna
2018

ESIOPETUS

Tällä kyselyllä kerätään kustannus-, tulo- ja suorit tiedot valtion koulujen, yliopistojen harjoittelukoulujen ja järjestämisluvan saaneiden yksityisten opetuksen järjestäjien esiopetuksesta ja muusta siihen liittyvästä toiminnasta. Myös ulkomaankouluissa järjestettävän esiopetuksen kustannustiedot ilmoitetaan tällä lomakkeella. Esiopetuksella tarkoitetaan perusopetuslain (628/1998, muutos 1288/1999) ja -asetuksen (852/1998) mukaista esiopetusta, joka on kestoltaan vähintään 700 tuntia vuodessa.

Esiopetuksen kustannustiedonkeruu vastaa toiminnoiltaan ja sisällöltään perusopetuksen tiedonkeruuta. Esiopetuksena annetusta vammaisopetuksesta sekä vaikeimmin kehitysvammaisten opetuksesta tiedot annetaan erikseen.

Kustannustietojen tulee vastata tilastointipäivinä 20.9. ilmoitettuja oppilasmäärätietoja.

Kustannukset ja tulot ilmoitetaan täysinä euroina ja suoritteet kokonaislukuina.

Kustannustietojen yleinen rajaus

Kustannustiedot jaotellaan **Varsinaiseen toimintaan** (esiopetus) ja **Muuhun toimintaan** (esim. iltapäivätoiminta, päivähoito, kouluterveydenhuolto, kuraattorit, psykologit, uimahallit, urheiluhallit, tilojen vuokraus ja muille järjestetyt palvelut).

Esiopetuksen kustannustietoihin sisällytetään kirjanpidon mukaiset esiopetuksen käyttötalouden bruttomenot ja sellaiset investointimenot perustamishankkeista (ns. *Pienet hankkeet*), joiden arvioidut kokonaiskustannukset alittavat valtioneuvoston perustamishankkeelle säädetyin vähimmäismäärän (RahA 1766/2009, 400 000 euroa, ilman alv:a). Palkkausmenot ilmoitetaan kuitenkin nettona, henkilöstökorvauksilla vähennettynä.

Esiopetuksen kustannukset ilmoitetaan toiminnoittain. *Palkkaukset ja Muut menot* ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa. Toiminnoista aiheutuvat *arvonlisäverot* ilmoitetaan erikseen omassa sarakkeessaan menoiksi.

Tulot ilmoitetaan niihin liittyvine arvonlisäveroineen.

Rahoituslain (1705/2009) 44 – 45 §:ien perusteella myönnettyjä harkinnanvaraisia valtion avustuksia vastaavat kustannukset ilmoitetaan esiopetuksen kustannustietoihin.

Yliopistojen harjoittelukoulujen (normaalikoulujen) opetusharjoittelun kustannuksia ei saa ilmoittaa *Varsinaisen toiminnan* kustannuksiin, vaan ne merkitään kohtaan *Muu toiminta*. Muun toiminnan kustannus- ja tulotietoihin ilmoitetaan myös maksullisena palvelutoimintana tuotetut opetus- ja muut palvelut, rahoituskulut ja -tuotot sekä varainhankinnan menot ja tulot.

Poistot ja investointitiedot kysytään mahdollista rahoitusjärjestelmän uudistamista varten.

Muut rajaukset

Opetuspalvelujen ostot

Kustannustietoihin luetaan opetuspalvelujen ostot muilta kuin ylläpitäjän omilta toimintayksiköiltä, esimerkiksi opetuspalvelun ostaminen yksityiseltä päiväkodilta tai seurakunnalta. Opetuksen järjestäjän ostama opetus muilta opetuksen järjestäjiltä on siis ostajan varsinaiseen toimintaan kuuluva kustannus, mutta myyjän muun toiminnan kustannus.

Koska meno saa sisältyä kustannustietoihin vain kerran, omien toimintayksiköiden väliset kustannukset tulee kohdentaa kyseessä olevalle yksikölle menonsiirtoina.

Sisäisten palvelujen kustannukset voidaan lukea kustannustietoihin vain silloin, kun kustannukset perustuvat palvelujen todelliseen käyttöön.

Yhteiset kustannukset

Yhteiset kustannukset jaetaan pääsääntöisesti opetustuntien, oppilasmäärien tai käytössä olevien tilaneliöiden suhteessa (esim. esiopetuksen osuus perusopetuksen tai päivähoidon kustannuksista).

Meno- ja tulolajierittelyt

Varsinainen toiminta

Toiminnoittaiset kustannukset jaetaan lomakkeen sarakkeilla menolajeihin:

- Palkkaus
- Muut menot
- Arvonlisävero

Palkkaus sisältää palkat ja palkkiot, eläkkeet, eläkemaksut sekä muut henkilösivukulut. Näiden tulee vastata opetuksen järjestäjän esiopetuksen palkkauskustannuksia. Palkkausmenot ilmoitetaan nettona, henkilöstökorvauksilla vähennettynä.

Muut menot ilmoitetaan ilman arvonlisäveroja.

Arvonlisävero-sarakeelle jaotellaan toiminnoittain tavaroiden ja palveluiden hankintahintaan sisältyneet kirjanpidon mukaiset arvonlisäverot. Toiminnoittaisen jaon voi tehdä myös arvioiden arvonlisäveroprosenttien perusteella.

Varsinaisen toiminnan *tulot* ilmoitetaan niihin liittyvine arvonlisäveroineen.

Muu toiminta ja investoinnit

Muun toiminnan menot ja tulot ilmoitetaan niihin liittyvine arvonlisäveroineen. *Investointimenot* ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa ja niistä maksetut *arvonlisäverot* erikseen. *Investointitulot* ilmoitetaan niihin liittyvine arvonlisäveroineen.

Kustannusten kohdistaminen toiminnoille

Opetus K010

Opetus ja siihen välittömästi liittyvän toiminnan kustannukset. Opetukseen sisällytetään opetustoiminnan välittömät palkat lakisääteisine henkilösivukuluineen, eläkkeet, opettajien henkilöstökoulutus, materiaalin ja palvelujen ostot, koneiden ja kaluston huolto ja vuokrat, matkustus- ja kuljetuspalvelut (muut kuin kodin ja koulun/päiväkodin väliset koulukuljetukset) sekä muut opetustoiminnan välittömät kustannukset. Rehtorien, apulaisrehtorien, vararehtorien ja aluerehtorien palkkauksesta opetusvelvollisuuden mukainen osuus ilmoitetaan tässä ja muu osa palkkauksesta sisäisen hallinnon kustannuksina. Koulunkäyntiavustajien palkkauskustannuksia ei ilmoiteta tässä, vaan kohdassa *Muu oppilashuolto K039*. Myös ostopalveluna hankitun esiopetuksen kustannukset, esim. muun ylläpitäjän päiväkodilta tai seurakunnalta ostetut esiopetuspalvelut. Hankitun palvelun osalta tulee selvittää eri toimintojen (opetus, ruokailu, muu oppilashuolto jne.) osuus kustannuksista ja ilmoittaa ne kyselylomakkeen mukaisesti. Esiopetuksen osuus kiinteistökustannuksista ilmoitetaan kohdassa *Kiinteistöjen ylläpito*.

Vammaisille järjestetyn esiopetuksen kokonaiskustannukset ilmoitetaan erikseen ainoastaan kohdissa *K070 Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus* ja *K050 Muu vammaisopetus*.

Kuljetus K020

Esiopetuksessa olevien oppilaiden maksuttoman kuljetuksen järjestämisestä tai kuljetusavustuksen myöntämisestä aiheutuneet käyttökustannukset opetuksen järjestäjälle. Kuljetuksella tarkoitetaan maksutonta kuljetusta kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon (POL 628/1998 32 §, muutos 1139/2003).

Vammaisille järjestetyn esiopetuksen kuljetuskustannukset ilmoitetaan erikseen ainoastaan kohdissa *K070 Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus* ja *K050 Muu vammaisopetus*.

Ruokailu K031

Esiopetukseen osallistuneille järjestetystä ruokailusta aiheutuneet kokonaiskustannukset (palkat lakisääteisine henkilösivukuluineen, elintarvikkeet, kalusto, laitteet, kuljetukset sekä muut ruokailun järjestämiseen liittyvät kustannukset), myös muilta ostetut ruokailupalvelut. Ei kiinteistöstä aiheutuvia kustannuksia, jotka ilmoitetaan kohdassa *Kiinteistöjen ylläpito*. Ruokailukustannuksiin saa lukea vain esiopetuksen ruokailukustannukset (ei esim. henkilökunnan ruokailukustannuksia, valvovaa opettajaa lukuun ottamatta). Muilta osin ruokailun kustannukset ilmoitetaan kohdassa *Muu toiminta*.

Vammaisille järjestetyn esiopetuksen ruokailun kustannukset ilmoitetaan erikseen ainoastaan kohdissa *K070 Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus* ja *K050 Muu vammaisopetus*.

Milloin ruokala tarjoaa ateriat myös toisen koulutusmuodon oppilaille (esim. perusopetus, lukiokoulutus jne.), jaetaan ruokailun kustannukset eri koulutusmuotojen kesken ruokailuun osallistuvien oppilaiden määrien suhteessa. Kohdassa K031 ilmoitetaan ainoastaan esiopetuksen osuus ruokailun kustannuksista.

Muu oppilashuolto K039

Muu oppilashuolto lukuun ottamatta ruokailua ja kuljetusta. Muun oppilashuollon kustannuksia ovat esim. oppilashuoltoryhmän toiminnasta ja oppilaiden tapaturmien hoidosta aiheutuneet menot, oppilaiden tapaturmavakuutusmaksut ja oppilastestaukset. Muun oppilashuoltohenkilökunnan (esim. lastenhoitajat ja koulunkäyntiavustajat muun kuin vammaisopetuksen osalta) palkat lakisääteisine sivukuluineen. Kodin ja koulun tai päiväkodin väliset koulukuljetukset ilmoitetaan kohdassa K020.

Vammaisille järjestetyn esiopetuksen muun oppilashuollon kustannukset ilmoitetaan erikseen ainoastaan kohdissa *K070 Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus* ja *K050 Muu vammaisopetus*.

Oppilashuollon kohtaan ei tule sisällyttää kansanterveys- ja lastensuojelulain alaista toimintaa (esim. kouluterveydenhuollosta, koulupsykologista ja koulukuraattorista aiheutuneet kustannukset), vaan ne ilmoitetaan lomakkeella kohdassa *Muu toiminta*.

Sisäinen hallinto K061

Opetuksen järjestäjän välittömästi esiopetuksen järjestämisestä aiheutuneet sisäisen hallinnon kustannukset, kuten palkat lakisääteisine henkilösivukuluineen, eläkkeet, materiaalin ja palvelujen ostot, koneiden ja kaluston vuokrat, koulujen ja päiväkotien johtokuntien kokouspalkkiot ja muut koulujen ja päiväkotien sisäiseen toimintaan

liittyvät esiopetuksen kustannukset, joita ei voida lukea muihin toimintoihin. Rehtorien, apulaisrehtorien, vararehtorien ja aluerehtorien palkkauksesta opetusvelvollisuuden mukainen osuus ilmoitetaan kohdassa *Opetus K010* ja muu osa palkkauksesta sisäisen hallinnon kustannuksina.

Vammaisille järjestetyn esiopetuksen sisäisen hallinnon kustannukset ilmoitetaan erikseen ainoastaan kohdissa *K070 Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus* ja *K050 Muu vammaisopetus*.

Kiinteistöjen ylläpito

Sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset K120

Sisäiseen vuokraan tai kiinteistökustannusten vyörytyserään sisältyvät laskennalliset poistot, korot ja muut vastaavat kustannuslaskennalliset erät ilmoitetaan tässä. Muu osa sisäisestä vuokrasta ilmoitetaan kohdassa *Muut kiinteistökustannukset K062*.

Muut kiinteistökustannukset K062

Kiinteistökustannukset lukuun ottamatta esiopetuksen vammais- ja vaikeimmin kehitysvammaisten osuutta kustannuksista.

Kiinteistöhenkilökunnan palkat lakisääteisine henkilösivukuluineen, eläkkeet, materiaalin ja palvelujen ostot, vuokrat ja muut kiinteistöjen hoitoon sekä ylläpitoon liittyvät kustannukset. Myös kiinteistöjä välittömästi palvelevan tontin ja kadun kunnossapitokustannukset.

Mikäli kiinteistöjen ylläpito on hoidettu toisen hallintokunnan tai yksikön toimesta keskitetysti ja käytetään sisäistä laskutusta tai ns. kustannusten vyöryttämistä, otetaan sisäinen laskutus tai vyörytyserä edellä olevassa laajuudessa tässä kohdassa huomioon ilman laskennallisia korkoja ja poistoja, jotka ilmoitetaan kohdassa *K120 Sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset*. Tässä tapauksessa palkkauskustannuksia ei eritellä Palkkaukset -sarakeelle.

Kiinteistöissä sijaitsevien opettajien ja muun henkilökunnan asuntojen sekä ulkopuolisille vuokrattujen asuntojen ja muiden tilojen osuutta ei saa sisällyttää kiinteistökustannuksiin, vaan ne ilmoitetaan kohdassa *Muu toiminta*. Myös maa-alueiden hankintakustannukset ja tontin vuokra ilmoitetaan kohdassa *Muu toiminta*.

Pienet hankkeet K090

Investointeihin sisältyvät valtioneuvoston asetuksella säädetyn euromäärän alittavat ns. *pienet hankkeet* (RahA 1766/2009, 26 §, 400 000 euroa, ilman alv:a), joihin ei ole saatu erillistä perustamishankkeen valtionavustusta, kaikki tilivuoden menot esiopetuksen osalta yhteensä.

Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus K070

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden (Perusopetuslaki 25 § 2 mom. ja RahL 14 §) esiopetuksen järjestämisestä opetuksen järjestäjälle aiheutuneet kokonaiskustannukset. Tässä ei ilmoiteta oppilaan kuntoutuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Opetuksen järjestämisestä aiheutuneiksi kustannuksiksi luetaan opetuksen, majoituksen, kuljetuksen, ruokailun, muun oppilashuollon, koulun/päiväkodin/muun yksikön sisäisen hallinnon ja kiinteistöjen ylläpidon kustannukset.

Muuhun opetukseen tai toimintaan integroiduista vaikeimmin kehitysvammaisista esiopetusoppilaista ilmoitetaan oppilasmäärien suhteessa laskettu osuus yhteisistä kustannuksista sekä vaikeimmin kehitysvammaisten esiopetusoppilaiden erilliskustannukset (esim. koulunkäyntiavustajan palkkaus, kuljetukset jne.).

Muu vammaisopetus K050

Perusopetuslain 25 §:n 2 mom. mukaisena vammaisopetuksena järjestetystä esiopetuksesta (11-vuotinen oppivelvollisuus) opetuksen järjestäjälle aiheutuneet kokonaiskustannukset. Kustannuksiin ilmoitetaan sekä koulussa että päivähoiton yhteydessä järjestetyn vammaisten oppilaiden esiopetuksen kustannukset.

Muuhun opetukseen tai toimintaan integroiduista vammaisoppilaista ilmoitetaan oppilasmäärien suhteessa laskettu osuus yhteisistä kustannuksista sekä vammaisoppilaiden erilliskustannukset (esim. koulunkäyntiavustajan palkkaus, kuljetukset jne.).

Opetuksen järjestämisestä aiheutuneiksi kustannuksiksi luetaan opetuksen, majoituksen, kuljetuksen, ruokailun, muun oppilashuollon, koulun/päiväkodin/muun yksikön sisäisen hallinnon ja kiinteistöjen ylläpidon kustannukset.

Varsinainen toiminta, tulot

Esiopetuksen varsinaisen toiminnan tulot kysytään samaa jakoa noudattaen ja samalla tarkkuudella kuin kunnallisilta esiopetuksen järjestäjiltä Tilastokeskuksen tiedonkeruussa (Kuntatalouden tiedonkeruu /Muut taloustiedot 2018).

Yksityisellä esiopetuksen järjestäjällä, yliopiston harjoittelukoululla tai valtion ylläpitämällä peruskoululla ei välttämättä ole kuitenkaan ilmoitettavia tuloja joka kohtaan varsinaisen toiminnan tuloissa.

Varsinaisen toiminnan tuloihin **ei ilmoiteta** esiopetuksen käyttökustannuksiin saatuja valtiovarainministeriön kautta kuukausittain maksettuja kotikuntakorvauksia eikä yksikköhintaperusteista valtionosuusrahoitusta. Valtion koulut ja yliopistojen harjoittelukoulut eivät ilmoita valtion budjetin perusteella saamaansa perusrahoitusta.

Varsinaisen toiminnan tuloihin ei tule ilmoittaa myöskään rahoitusta, joka on saatu rahoituslain 36 §:ssä tarkoitettuun valtioneuvoston vahvistaman euromäärän ylittävään (kokonaiskustannukset vähintään 400 000 euroa, RahA 1766/2009, 26 §) perustamishankkeeseen vaan ne ilmoitetaan investointien tuloihin.

Varsinaisen toiminnan tuloja ovat esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen myöntämät avustukset, kunnalta tai kuntayhtymältä saatu rahoitus, ulkopuolisilta, esimerkiksi yrityksiltä, säätiöiltä, yhdistyksiltä tai yksityishenkilöiltä saatu-rahoitus sekä omilta oppilailta perittävät maksut. Tuloihin **ei** kuitenkaan **ilmoiteta** niitä ministeriön vuodelle 2018 myöntämiä avustuksia, jotka on maksettu kuukausittain muun rahoituksen yhteydessä (Ylimääräinen harkinnanvarainen avustus, OKM:n päätös).

Varsinaisen toiminnan tulot ilmoitetaan eriteltyinä seuraavasti:

- myyntitulot
- maksut
- tuet ja avustukset
- vuokratulot, ulkoiset
- vuokratulot, sisäiset
- muut tulot

Myyntitulot eritellään rahoituslähteittäin seuraavasti; valtion rahoitus, kuntien rahoitus, rahoitus kuntayhtymältä sekä rahoitus muilta.

Myyntituloja ovat esiopetuksen varsinaiseen toimintaan kuuluvan käyttöomaisuuden myynnistä saadut tulot. Kohtaan merkitään esimerkiksi käytetyn kaluston tai laitteiston myynnistä saadut tulot. Opetus- tai ruokailupalvelujen myynnin ja vuokraustoiminnan tuloja ei merkitä tähän, vaan ne merkitään lomakkeella muun toiminnan tuloihin.

Maksut kohtaan merkitään omilta oppilailta perityt lukukausi-/lukuvuosimaksut. Lisäksi kohtaan merkitään esimerkiksi omilta esiopetuksen oppilailta perityt materiaalmaksut, kopiointimaksut ja kirjastomaksut.

Vanhempien maksamat tukimaksut koulun ylläpitäjälle kirjataan kohtaan *Muu toiminta/Tulot yhteensä*, mikäli vanhempien maksut ovat luonteeltaan yleiskatteellisia tukimaksuja eikä niitä ole kohdennettu suoraan esiopetuksen järjestämiseen.

Tuet ja avustukset ovat tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteiden myynnistä. Saadut tuet ja avustukset eritellään kohtiin työllistämistuet, muut tuet ja avustukset valtiolta, tuet ja avustukset kunnilta ja kuntayhtymiltä, tuet ja avustukset sosiaaliturvarahastoilta (mm. Kela), Euroopan unionilta saadut tuet ja avustukset sekä muilta saadut tuet ja avustukset.

Kohtaan *Muut tuet ja avustukset valtiolta* merkitään esimerkiksi valtion rahoitus, joka on myönnetty erikseen lakiin perustuvana. Kohtaan merkitään myös rahoituslain (1705/2009) 44 §:n perusteella myönnetty harkinnanvarainen ylimääräinen

valtionavustus, samoin kuin toiminnan kehittämistä, kokeilua, käynnistämistä tai erityistehtäviä varten 44 §:n perusteella myönnetty avustus. Lisäksi Muut tuet ja avustukset valtiolta -kohtaan merkitään rahoituslain (1705/2009) 45 §:n perusteella myönnetty ylimääräinen valtionavustus vieraskielisten oppilaiden äidinkielen opetukseen, suomi tai ruotsi toisena kielenä opetukseen tai heidän muun opetuksen tukemiseen tai saamen kielen ja romanikielen opetukseen myönnetty avustus (OPH:n tiedote 4/2017, 30.1.2017). Myös saamelaisten kotiseutualueella toimiville opetuksen järjestäjille saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen rahoituslain 45 §:n perusteella myönnetty valtionavustus.

Tuet ja avustukset Euroopan Unionilta kohtaan merkitään suoraan Euroopan Unionilta saadut tuet ja avustukset ja valtion välittämä EU-tuki ja sitä vastaava kansallinen rahoitusosuus.

Vuokratulot eivät ole varsinaisen toiminnan tuloja. Vuokratulot merkitään kohtaan Muu toiminta.

Muut tulot. Kohtaan merkitään muut varsinaisen toiminnan tulot kuin edellä mainitut.

Muu toiminta

Tässä ilmoitetaan muuhun kuin esiopetuksen varsinaiseen toimintaan kuuluvat menot ja tulot yhteensä. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi iltapäivätoiminta, päiväkotitoiminta, resurssikeskustoiminta tai maksullisten ruokailu-, majoitus- ja muiden palvelujen tuottaminen ulkopuolisille, asuntojen ja muiden tilojen (esim. uimahallit, liikuntahallit) vuokraus, rahoituskulut ja -tuotot sekä varainhankinnan menot ja tulot. Myös terveydenhoitajien, koulukuraattoreiden ja -psykologien kustannukset.

Poistot K90

Poistot eritellään esiopetuksen varsinaiseen toimintaan kuuluviin investointeihin kohdistuviin poistoihin ja muuhun toimintaan kuuluviin investointeihin kohdistuviin poistoihin.

Investoinnit

Investointeihin liittyvät menot ja tulot eritellään esiopetuksen varsinaiseen toimintaan kuuluviin investointeihin ja muuhun toimintaan kuuluviin investointeihin.

Investointien menot ilmoitetaan ilman arvonlisäveron osuutta ja erikseen investointien menoihin sisältyneen arvonlisäveron osuus.

Esiopetuksen varsinaiseen toimintaan kuuluvat investointimenot kohdassa ilmoitetaan vuoden 2018 kirjanpidon mukaisten esiopetuksen järjestämiseen

liittyvien investointimenojen yhteismäärä (**ml. pienet hankkeet**). Investointimenot ovat koneiden, kalustamisen, rakentamisen ja perusparantamisen kustannuksia, siltä osin kuin ne käsitellään kirjanpidossa investointimenoina. Investoinnit ilmoitetaan ennen tilivuoden poistojen vähentämistä.

Muun toiminnan investointimenot kohdassa ilmoitetaan esimerkiksi muussa toiminnassa kuin esiopetuksessa käytettävän monitoimitilan, urheiluhallin tai esimerkiksi uimahallin investointimenot.

Investointitulot kohtaan merkitään valtiolta, kunnilta ja muilta saadut avustukset ja muut tulot.

Suoritteet

Opetustuntien lukumäärä, kpl/v

Varsinainen toiminta S200L001

Pidetyt esiopetuksen opetustunnit vuositunteina kalenterivuoden 2018 aikana eli kevätlukukausi 2018 + syyslukukausi 2018, ilman muuhun toimintaan kuuluvia opetustunteja (ei vuosiviikkotunteja).

Opetustunneiksi luetaan 45 - 60 minuuttia kestävä esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen toiminta (alle 45 minuuttia kestävä opetustapahtuma yhdistellään 45 minuutin mittaisiksi opetustunneiksi).

Muu toiminta S200L015

Muille myytyjen esiopetuspalveluiden opetustunnit. Ei muun toiminnan toimintatunteja.